

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Ковальова Д. О.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АНАЛІЗ СТАНУ РОЗДРІБНОЇ ТОРГІВЛІ В УКРАЇНІ

Реалізація продукції – складний процес, оскільки контролюється безліччю служб, нормативних актів, законів. Торгівля регулює стан певних галузей та економіки держави в цілому. Її розвиток є передумовою вдосконалення виробничого процесу. Перш за все, торгівля спонукає вітчизняних товаровиробників враховувати запити суспільства, до того ж торгівля є найбільш розвиненою бюджетоутворюючою сферою.

Для підвищення прибутковості необхідне проведення аналізу стану торгівлі нашої країни, визначення основних тенденцій розвитку. Саме це призведе до підвищення прибутковості у подальшому. Тому виникає необхідність у проведенні аналізу динаміки певних показників стану роздрібною торгівлі в Україні.

Ринок роздрібною торгівлі (ринок ритейлу) – це соціально-економічні відносини, які склалися у сфері продажу товарів та послуг споживачам для подальшого використання (слід включити також прямі продажі, які здійснюються в торговельних точках, продаж різноманітних товарів за посередництвом комівожерів, купівля товару вдома, замовлення через Інтернет) [1].

Ринок роздрібною торгівлі включає в себе торгові мережі. Їх поділяють на продовольчі і непродовольчі. Основним об'єктом роздрібною торговельної мережі є магазини [2].

В Україні серед іноземних продовольчих компаній на ринку представлено: «Metro Cash&Carry», «Auchan», «Novus» та інші. Серед національних продовольчих роздрібних мереж: ГК «Фоззі» (мережі «Сільпо», «Фора», «FOZZY Cash&Carry»); «АТБ-маркет», ТОВ «Омега» (Vagus, Eva) тощо. Загалом, нараховується 11 національних операторів роздрібною торгівлі продовольчими товарами. Інші у свою чергу здійснюють діяльність у межах декількох регіонів, або в межах однієї області [3]. Найбільшу площу займають магазини компанії Fozzy Group. Вони розташовані у 23 областях країни.

Проаналізувавши роботу операторів роздрібною торгівлі слід зазначити що основні зусилля спрямовані на утримання ринкових позицій, оптимізацію вже існуючих торговельних мереж та їхнє розширення. За даними NAI Ukraine

станом на середину 2018 року в м. Дніпро на тисячу жителів припадає 360 кв. м торгових площ, у Києві – 449 кв. м. на людину, але враховуючи ту невизначеність, яку маємо зараз, неможливо точно спрогнозувати як поведе себе ринок ритейлу у майбутньому.

Через війну 85% бізнесу в Україні перейшли в режим часткової роботи або взагалі зупинили функціонування. Деякі підприємці припинили діяльність і не планують відновлення, а 35% призупинили діяльність, очікуючи на кращі часи.

Наявність товарів та їхня логістика на сьогодні є важливим питанням у продуктовому ритейлі, особливо в зонах бойових дій. Процес забезпечення торгових об'єктів в даних регіонах є ускладненим. Проблем додало й знищення ворогом складських та виробничих потужностей. Певні торгові точки закриваються через оптимізацію торгових мереж, відкритими залишають лише «базові» магазини, а інші тимчасово припиняють роботу або використовуються як складське приміщення. Станом на 21 березня загальна кількість працюючих торговельних точок в Україні склала 9701 при загальній чисельності 13674.

На теперішній час закрито 3973 торгових об'єктів. Причини цього: повне або часткове пошкодження приміщень, втрата права власності, небезпека для персоналу та покупців, відсутність можливості постачати товар. При цьому більшість відкритих об'єктів (15-18%) продовжують роботу за обмеженим або скороченим графіком (декілька днів на тиждень). Продавці також зіштовхнулися з величезним відтоком кадрів, нестача логістичного персоналу та персоналу в магазинах є великою проблемою зараз.

Найбільших втрат у відсотковому вимірі зазнали сфера розваг та мережі магазинів одягу (72% з них припинили свою роботу). 51% магазинів побутової та цифрової техніки не працюють. У фармацевтичному сегменті було закрито 625 аптек, що складає 16% галузі. Основною причиною є те, що більшість ТРЦ і кінотеатрів наразі зачинені, а в зонах активних бойових дій та окупації – взагалі пошкоджені або знищені.

Близько 30% своїх доходів Українці витрачають на продукти харчування. Поточна ситуація та девальвація національної валюти негативно впливає на споживчий попит. Падіння доходів відображається на товарообігу: українці переходять на дешевші альтернативи повсякденних продуктів [4]. Роздрібна торгівля є значущою підтримкою всієї економіки країни, хоча нестабільна

політична та економічна ситуація, висока тіньова складова бізнеса ніяк не прискорює процес розвитку роздрібно-торгівельних мереж.

Держава повинна забезпечувати підтримку підприємствам роздрібно торгівлі, це, в свою чергу, призведе до подальшого розвитку. Слід удосконалити податковий контроль за діяльністю підприємств роздрібно торгівлі, впровадити пільговий режим оподаткування для певних суб'єктів, посилити державне стимулювання малого бізнесу. Також варто передбачити певну суму (грант) для підприємців, які втратили активи, товари в окупованих чи напівокупованих містах, аби вони мали можливість побудувати свій бізнес знову вже на території, яка підконтрольна Україні.

Список використаних джерел:

1. Бегларашвілі О.Б., Кулик А.Г. Роздрібна торгівля в Україні: динаміка змін. Вісник КНЕТЕУ. 2018. С. 52-58
2. Данкеева О.М. Роздрібна торговельна мережа в Україні: класифікація типів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. №6. С. 78-84.
3. Євсейцева О.С. Аналіз ринку роздрібно торгівлі. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 11. С. 50-54.
4. Шпильова Ю.Б. Роздрібна торгівля України: сучасний стан та перспективи розвитку. *Вісник Житомирського державного технологічного університету. Серія Економічні науки*. 2014. С. 227-232.

Канд. екон. наук Олійник Т. І., Пришедько К. В.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

НАУКОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКІЙ ЕКОНОМІЦІ

Українська економіка має достатній потенціал для реалізації наукових досліджень. На сьогоднішній день Україна досі має великий пласт підприємств, наукових станцій, вищих закладів освіти, які формують собою національну інноваційну систему. Наукові дослідження і розробки виконують приблизно 963 організації, 46% з яких відносяться до державного сектору економіки, 39,0% – підприємницького та 15% – вищої освіти. Більше всього підпорядковано організацій саме Національній академії наук України – до 180. Міністерству освіти і науки України – близько 130, Національній академії аграрних наук України – 86,